

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundùm quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus X. De his, qui filios occiderunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

inferunt etiam prohibitum esse ascensum ad altiores Ordines. 3. amissio omnium privilegiorum suæ Religionis, at non nisi post sententiam declaratoriam criminis, & si apostata dimisit habitum. Trid. s. 25. c. 19. de Regular. Wiestner n. 11. Quia verò Tridentinum l. cit. c. 4. apostatas arbitrio Superiorum puniendos relinquit, & c. s. h. t. incarcerari permittit, & habitum reassumere recusantes tam gravi custodia asseruari vult, ut solummodo misera ipsis vita relinquatur, ideo liberum est Religiosis Superioribus eos punire specialibus illis pœnis, quas sui Ordinis Constitutiones, Regulæ, & Consuetudines præscribunt, licitumque ipsis est apostatas, uti & fugitivos suos, ubicunque locorum fuerint, persequi, & deprehensos capere, invocato etiam ad id brachio seculari, incarcerare, ac aliis modis coercere. per c. quanto 7. de Offic. Ord. c. ult. de Regular. Vid. Rodriq. to. 1. Regular. quest. q. 30. Reiffenstuel h. t. n. 18. Compend. privileg. Societ. V. Apostata. §. 5. Id adhuc observandum est, Apostatis Regularibus, qui dimisso habitu in terris Hæreticorum vagantur, S. Pœnitentiarum Romanam, cui ad hunc effectum offerendæ sunt preces, factò verbò cum Pontifice per Rescriptum sæpius indulgere, ut ad quamcunque aliam Religionem, si aliqua velit recipere, vel etiam (quod tamen raro contingit) ad non claustralem transire valeant, ut nimirum alliciantur ad reditum in gremium Ecclesiæ Catholicæ, quod sæpe ipsimet etiam desiderant. Monacell. in Append. p. 1. fol. 342. n. 4.

4. Dico 3. Pœnæ Apostatarum ab Ordine sunt 1. amissio privilegii Canonis, ita ut citra excommunicationem percipi possint (sed fortè non ante trinam Episcopi monitionem) per c. 1. h. t. & c. 23. de sent. Excomm. minus videntur ipso facto amittere privilegium Fori; cum in Jure non reperitur expressum. 2. excommunicatio ferendæ sententiæ. per c. 3. h. t. late autem, non tamen reservata, si attentent contrahere Matrimonium. Clem. un. de Consang. 3. incarceratio tam severa, ut non nisi vita sibi misera reservetur. c. 5. h. t. sed solum tunc, quando nulla ratione induci possunt ad reassumendum habitum. 4. infamia, sed facti tantum, si apostasia sit notoria. 5. irregularitas, at non nisi generalis, respondens infamiæ facti, si tamen contraxissent Matrimonium & consummâssent, forent irregulares propriè ob bigamiam similitudinariam.

5. Dico 4. Pœnæ reiterantium baptisma sunt 1. irregularitas respectu utriusque, tam rebaptizantis, & rebaptizanti publicè ministrantium ex officio, quam rebaptizari se permittentis. can. 65. d. 50. c. 2. h. t. 2. depositio, si Clericus, & excommunicatio ferendæ sententiæ, si Laicus fuerit. per can. 118. d. 4. de consec. Abb. in c. 2. cit. n. 2. P. Wiestner h. n. 18. & alii. 3. ultimum supplicium, iterum respectu utriusque. l. 2. C. Ne sanct. baptis. vel exilium, mulcta pecuniaria &c.

secundùm l. 3. eod. Perez ad tit. cit. Nec Anabaptistæ in Imperio Romano sunt tolerati.

TITULUS X.

De his, qui filios occiderunt.

SUMMARIUM.

1. Ingressus ad sequentes Titulos.
2. Quid & quocumque sit Parricidium.
3. Qua illius propriè dicta pena.
4. Et semina ad occidendum delictum, ex quo concepit, occidentis propriam prolem.
5. Vel parentum tenellos infantes in suo lacte collocantium, & casu opprimientium.
6. Qua pena Parricidii impropiè dicti.

Sciendum 1. post delicta Religioni, & cultui Divino immediate adversantia, nunc gradum fieri ad delicta, quibus læditur immediate proximus vel in vita & membris, vel in pudicitia, vel in rebus fortunæ. Quapropter per sex titulos agitur de Homicidio, caulis, & occasionibus illius: tum per unum de Adulteris, Supro, aliisque delictis carnis: demum per sex iterum de Rapina, Furtis, Usuris, & aliis criminibus, quibus nocetur vel noceri potest proximo in rebus temporalibus. Cum verò in genere homicidii atrocissimum sit Parricidium, cujus unica species in Rubrica præsentis tituli exprimitur, primò locò agitur de parricidis propriè & impropiè dictis.

Sc. 2. Parricidium si nomen spectetur, quasi parenticidium, vel parentum cædem. l. 1. ff. ad Leg. Pompejam de parricid. in genere dici homicidium in personas conjunctas impiè commissum. Dividitur in propriè dictum, quando parentes occidunt liberos, nepotes, aut alios descendentes in linea recta, vel vicissim liberi parentes, aut quoscunque ascendentes in linea recta, sive dein liberi sint legitimi, sive naturales, aut spurii; & in impropiè dictum, quando occiditur consanguineus collateralis usque ad 4. gradum, puta frater, soror etiam unius tantum vinculi, patruelis, consobrinus, patruus, avunculus &c. vel affinis, uti conjunx; præsertim si affines veniunt nuncupatione parentum & liberorum, uti si vitricus vel noverca privignum vel privignam occidat, aut vicissim, si occidatur gener, nurus, socer, socrus; quamvis Farinac. & Pirhing ultimos reducant ad propriè dictos parricidas. vid. l. 1. & 3. ff. ad Leg. Pompejam de parricid. l. un. C. de his, qui parent. vel lib. occid. & ibi DD. ex ratione, quod omnibus his personis ob jus vel sanguinis vel conjunctionis major pietas aut reverentia debeatur, quam extraneis. Neque obstat, quòd vi patriæ potestatis, quam habet pater in liberos, eidem tribuatur jus disponendi etiam de vita & necesse liberorum. l. 11. ff. de liber. & posthum. l. fin. C. de patr. potest. quia illa Lex Regia tantam tribuens patri potestatem etiam in vitam liberorum sublata est. l. 5.

Kk 2

ad Leg.

ad Leg. Pomp. ff. de parricid. uti & quævis atrox animadvertio in liberos; cum patria potestas in pietate, non in atrocitate debeat consistere. l. 5. cit. De hisque sibi soli jus & dominium vitæ necisque hominum reservavit. Id verum est, quod parricidii se reos non faciant, qui parentes, liberos &c. tanquam injustos aggressores ad defensionem vitæ propriæ occidunt, servato moderamine inculpatæ tutelæ, item qui eos tanquam rebelles patriæ interimunt, cum pietas erga patriam præferenda sit pietati erga parentes, vel reverentiæ erga alios conjunctos. l. 35. ff. de Relig. & sumpt. fun.

3 Dico 1. Pœnæ parricidii propriè dicti, præsertim si parentes occidunt liberos, de Jure Canonico, quamvis olim variæ fuerint, & inter alias etiam impedimentum impediens Matrimonii. can. 15. caus. 33. q. 2. & c. 1. h. t. hodie tamen exoleverunt, & pœna est arbitraria, imò, nisi Reus conventus sit persona Ecclesiastica, parricidium non solet puniri in foro Canonico sed relinquitor Civili, uti notant DD. cum Farinac. & Pirh. Unde, si Clericus sit, degradatus tradi debet Curia Sæculari. 2. De Jure Civili autem olim parricida seu occidens parentem, vel liberos, virgis sanguineis, h. e. ad sanguinem usque verberandus, & culeo, h. e. sacco coriaceo, cum 4. animalibus, cane, gallo galinaceo, vipera, & simia, insutus in mare aut flumen proximum projiciendus erat, ut omni elementorum usu vivus carere inciperet, & superstiti cœlum, terra mortuo auferatur. §. 6. Inst. de publ. Judic. l. 9. ff. ad L. Pomp. & l. un. C. cit. Quæ pœna ubique locorum dicitur esse abrogata, vel saltem mitigata, & licet in Hispania adhuc habeat locum, Reus tamen prius interficitur: ratio abrogationis vel mitigationis fuit periculum desperationis in taliter punito. Vi consuetudinis vel statutorum defacto in variis provinciis varia est mortis pœna cum majori vel minori exasperatione pro diversitate circumstantiarum. Alicubi subjiçuntur Rotæ, alibi caudæ equi alligati raptantur ad locum supplicii, & truncato capite affiguntur Rotæ, vel alias sepulturæ Ecclesiasticæ privantur, alibi strangulati & dolio inclusi abjiciuntur in flumen, alibi ante ultimum supplicium ardentibus torquentur forcipibus &c. 3. Iisdem pœnis subjacent socii & participes hujus atrocis delicti. l. 6. ff. ad L. Pomp. cit. si deinceps cooperati sint mandato, vel consilio efficaci, siue auxilio & ope, v. g. emendo venenum, ut illud filius det patri. 4. Extenduntur quoque dictæ pœnæ ad conatum, licet effectus occisionis per accidens non sit secutus. per l. 1. l. 7. ff. eod. Berlich. Harpp. Pirhing & alii; quamvis enim teste Claro l. 5. §. fin. q. 92. in ordine ad pœnas, saltem ordinarias, à Judice Humano infligendas ex universali consuetudine conatus pro effectu non sit computandus, idem tamen excipit crimina atrocissima, quale utique est parricidium, ubi conatus venit ad actum proximum, & per

delinquentem non stetit, effectum non effecutum. Mitius tamen etiam in hoc crimine sentiunt alii plurimi.

Quæres, quæ pœna sit afficienda foemina, quæ ex delicto concepit, & foetum vel in utero adhuc existentem datâ operâ suffocavit, vel editum in lucem interfecit ad occultandum delictum, quod nimis frequenter contingit? R. quamvis de Jure Antiquo subiceretur etiam pœnæ culei, in Pœnali tamen Constitutione Caroli V. art. 131. & 133. jubetur viva defodi in terram, palò per ejus corpus transfixò, vel ad evitandam desperationem aquâ suffocari in flumine. Verum & hæc utraque pœna in delictum abijt, & passim truncatur capite, ita tamen, ut pœna hæc, vel alia capitalis, pro ratione circumstantiarum, v. g. si una eademque sapiens occidisset, vel semel quidem, at valde crudeliter & inhumaniter, soleat exasperari, v. g. raptando ream ad locum supplicii, ignis forcipibus torquendo &c. D. Fröhch in Nov. mes. p. 2. l. 2. tit. 11. n. 1. 2. Carpzov. ali. De Jure Canonico hodie pœnæ graves ita tutæ sunt in procurantes directe vel indirecte abortum à Sixto V. in Const. ad effrenatam 7. & Gregor. XIV. in Const. Sedes apostolica 8. nimirum irregularitas, excommunicatio, inhabilitas ad officia & beneficia Ecclesiastica ante omnem sententiam incurrit in foro conscientie, etiam delictum sit occultum: si res deferatur ad iudicium & reus sit Clericus, procedi contra ipsum debet privatione privilegii Clericalis, depositione, imò & degradatione, qua prævia tradendus Curia Sæculari, ut puniatur juxta morem hujus fori. Pirhing h. n. 5. Resistentiel n. 17. Sed Gregor. XIV. ita moderatus est Bullam Sixtinam, ut dictæ pœnæ non incurrantur, si foetus nondum fuisset animatus, & ut excommunicatio non sit reservata Papæ, licet foetus jam fuisset animatus. In foro Civili, si foetus, quem foemina abigit malitiose ex utero, nondum esset animatus anima rationali, pro arbitrio Judicis punienda foret, v. g. relegatione, fustigatione &c. non tamen morte. Clericus autem, qui causam dedit abortui foetus animati, etiam per culpam levem, v. g. jocò apprehendens mulierem prægnantem, de Jure Canonico efficitur irregularis. c. 20. de homicid.

Dubitabis, cui pœnæ subjaceant parentes, qui non dolò malò, at non sine culpa, prolem occidunt, v. g. collocando eam in eodem secum lecto, & in somno vel alia præter intentionem opprimendo? R. si factus conitet, quòd ab uno, & à quo ex parentibus oppressus sit infans, isque sine iusta causa in lecto parentum collocatus, est pœna homicidii simplicis ordinaria. per can. 21. caus. 2. q. 5. ubi etiam monendi dicuntur parentes, ne tenellos infantes secum in eodem lecto reponant. Leuren. h. n. q. 216. si autem nesciatur, an infans morte naturalis vel culpa parentum, aut cujus culpa exortus sit, pœna est arbitraria: nam parricidii

tia trium annorum, quorum unus in pane & aqua erat transigendus, de qua loquitur *c. fin. h. r. exolevit. Abb. in d. c. in f. Menoch. Pirhing &c.* In quibusdam diocesis parentes, qui culpabiliter in eodem loco collocant tenellos infantes, incurrunt casum reservatum Episcopo. Si verò parentes culpā vacent, puta si lectus sat amplius fuerit, ac iusta causa accesserit, quia v. g. infans aliā a frigore defendi nequit, aut implacabilis est, debitamque cautelam adhibeant, ne infans laedatur, à culpa & omni poena erunt immunes.

6 Dico 2. Poena parricidii improprie dicti est ordinaria Legis Corneliæ de Sicariis, nempe ultimum supplicium, aliis homicidis commune. §. 6. *Inst. & l. 9. cit.* quamquam iuxta *Constit. Carolinam art. 137.* præcedere debeat aliqua exasperatio, v. g. Rei raptatio in traha ad locum supplicii, vel adultio candente ferro &c. si occidatur conjunx, vel cognatus propinquior, item, si specialis crudelitas intervenit, etiam crurifragium vel saltem injectio corporis in rotam, finitò gladii supplicio. *Frölich. tit. 14. n. 1. Stryckius ad Pandectas tit. ad Leg. Pompe. de parricid. §. 1. 2. & alii.*

TITULUS XI.

De Infantibus, & Languidis expositis.

SUMMARIUM.

1. Quid per Infantes & Languidos expositos intelligatur.
2. Parentes per se graviter peccant exponendo proles suas.
3. Excusatur tamen probabiliter femina, quæ ad declinandam infamiam exponit prolem suam in loco tuto.
4. Poena exponentium illicitæ.
5. 6. A quo & quibus expensis alendi sint infantes expositi, fortè reperti.
7. 8. Expositi rectius habentur pro Legitimis &c.
9. Quæ sit obligatio dominorum ad famulos languidos, seu agrotantes.

1 Sciendum, proximam parricidio inhumanitatem committi à parentibus, qui infantes suos, nimirum liberos septenniò minores, & ab aliis, qui languidos, h. e. infirmos ejuscunque ætatis, gravi ac diuturno morbo laborantes exponunt periculose, seu deserunt, vel quasi pro derelictis habitos fortunæ casibus obijciunt cum majori vel minori, prout fuerit expositio, vitæ illorum periculo, quibus tamen educationem, alimentum, & curam impendere tenerentur. Hujusmodi expositio liberorum cum ex paupertate parentum, & maxime ob verecundiam matrum, quæ ex delicto conceperunt, id occultare voluntum, item servorum vel famulorum agrotantium à dominis ex sorditie, vel duritie cordis, contingere solet, examinare oportet, qualiter nempe exponentes delin-

quant, quibusque pœnis pro foro externo se reddant obnoxios: à quibus expositi sint suscipiendi & alendi: item an expositi infantes, *Sündl. Kinder/ Sündling/* fortè reperti, sint habendi pro legitimis vel illegitimis.

Dico 1. Parens, vel parentes, per se peccant gravissimè exponendo infantes, non tantum, quando exponunt ea intentione, ut pereant, vel prævident, facile perituros, ob defectum alimentorum, vel frigoris, aut alium casum, vel ex morfu animalium &c. sed etiam eo fine, ut ab aliis educandi assumantur. Communis ex *can. ult. d. 87. c. un. h. r. l. 2. C. eod. l. 4. ff. de agnosce. & alend. lib. Nov. 153. pr. & c. 1.* Ratio, quia, licet non intendant occidere, idem tamen æquivalenter volunt exponendo mortis periculo alimentis destitutos, vel alimenta negando, ad quæ tamen omni Jure tenentur. Dixi, *per se*: excusantur enim à Barboza, Gonzal. *in d. c. un. n. 10. in fine.* P. Wiestner *h. n. 1.* & aliis passim, si parentes tam sint pauperes, ut nec per se, nec per alios alimenta præstare possint, ac insuper in tali loco exponunt, ubi moraliter certum est, expositos nullum vitæ periculum subituros, sed vel à piis hominibus, vel xenodochiis &c. statim assumendos & alendos esse, v. g. si exponant in loco pio, vel ad ades divitis & probi, vel in civitate, ubi in hunc finem sunt erecta brephotrophia, *Sündl. Häuser/ orphanotrophia, Was sen-Häuser.* Putarem tamen, eos prius allaborare debere, ut in Hospitali, vel ab aliis recipiantur alendi. Utrum verò excusetur pariter scemina, quæ ex delicto concepit & peperit, atque ad evitandam infamiam exponit prolem, dubitabis. Ad quod

Dico 2. Probabiliter licitum est scemina, alias bonæ famæ, ad declinandam infamiam, quam alio modo evitare nequit, exponere propriam sobolem, modò exponat in loco tuto, & tali, ubi moralis est spes, eam à piis hominibus, vel foundationibus, brevi invenendam, assumendam, & alendam esse, v. g. ad ostium Ecclesiæ, Hospitalis, vel alicujus privati bene habentis, vel potentis providere, & simul pii, qui credatur curam illius in se suscepturus. Julius Clarus *Senten. lib. 5. §. fin. q. 83. n. 7. Menoch. de Arbitr. Jud. lib. 2. casu 396. n. 6. Sanch. l. 1. Conf. Moral. c. 5. dub. 4. n. 16. Henriq. l. 11. de Matrim. c. 19. n. 3. P. Seybold in Erotem. Reipub. Christ. p. 7. §. 11. n. 13.* Ratio, quia talis Mater in angustias redacta videtur retinere jus ad conservandam bonam famam, quamdiu delictum manet occultum, si simul conservet vitam proles, ejusque alimentationem & educationem dicto modo procuret; licet proles subeat aliqua incommoda; sicut juxta communem mater in conjugio existens, & prolem ex alio suscipiens, ad conservandam famam regulariter non tenetur id manifestare marito, licet huic, & liberis legitimis, aliquod creetur præjudicium; quia fama bona, ad quam habet jus delicto adhuc occulto, tanquam bonum altioris ordinis rectè præfer-